

Van Schaik

Gaarne zien wij op deze punten over de adoptie een concreet antwoord van de bewindslieden tegemoet.

Als derde punt de vondelingen. Ik vertel niets nieuws, als ik erop wijs, dat vele malen, vooral bij ongehuwde zwangeren, abortus wordt gepleegd uit blinde angst en paniek voor ouders, voor familie, voor kennissen, die het sociale milieu vormen. Ik vertel geen nieuws, als ik stel, dat het toch vrij regelmatig voorkomt, dat pasgeboren kinderen uit diezelfde angstpsychose worden gedood, en ik vertel geen nieuws, als ik stel, dat veelal om dezelfde reden een pasgeboren kind domweg ergens op schandelijk wijze in een plastic zak te vondeling wordt gelegd. De strafwet gaat er zelfs van uit als art. 259 Sr. bepaalt, dat de maximum straf voor het te vondeling leggen met de helft wordt verlaagd als „de moeder zulks doet onder de werking van vrees voor de ontdekking van haar bevalling.”

Hier ligt duidelijk een taak voor Justitie. Er is, er dient geen plaats meer te zijn voor een aparte strafbepaling terzake te vondeling legging naast de algemene strafbaarstelling wegens het in hulploze toestand brengen van iemand tot wiens verzorging men verplicht is, omdat zulk een aparte strafbepaling juist criminaliserend werkt. Dat op de eerste plaats. En vervolgens het tegendeel daarvan.

Er is o.i. integendeel juist alle reden om het te vondeling leggen juist te legaliseren. In dezelfde zin als bij de Wet van 11 juli 1961 in Frankrijk is geschied, krachtens welke de gelegenheid gegeven wordt pasgeboren kinderen of zeer jonge kinderen op daarvoor dag en nacht open zijnde plaatsen af te geven met respectering van het „secret de l'état civil”.

Wij dringen er met klem op aan bij de bewindslieden om te onderzoeken, of een soortgelijk instituut in Nederland te realiseren is, hetgeen zou kunnen door de gelegenheid te scheppen om b.v. via kraamklinieken die dag en nacht open zijn, volstrekt legaal een kind af te geven om er afstand van te doen en zulks onder volstrekte waarborging van anonimiteit en onder volstrekte waarborging van geheimhouding van de burgerlijke staat, indien de betreffende – veelal ongehuwde moeder – het kind b.v. niet binnen drie maanden komt terughalen.

Dit voorstel lijkt revolutionair nieuw, doch het is het niet. Er is al eerder publiciteit over geweest, zoals blijkt uit de literatuur en uit het proefschrift „De adoptie” van mr. Nota.

Hier ligt een duidelijke kans voor Justitie om van haar zijde een kleine positieve bijdrage te leveren. Oh, ik geef iedereen graag toe, op bescheiden schaal, voor de oplossing niet van de complexen problemen van het vraagstuk van abortus of liever het vraagstuk van het „ongewenste kind”, maar wel een oplossing voor één abortus of voor enkele abortussen of voor één enkel ongewenst kind.

Uit de interdependentie tussen maatschappij en delict vloeit ook rechtstreeks het obligaat voort van een adequate hulp aan de slachtoffers van delicten. Hierover heb ik in deze Kamer in het verleden reeds enkele malen gesproken.

Ik ga nu niet meer zeggen – ik sla het over – wat ik er de vorige keren over heb gezegd. Ik wijs er alleen op, dat aan het betoog dat ik toen heb gehouden – en dat tijdens het congres te Nijmegen als het ware nadrukkelijk is onderstreept – in de alternatieve begroting een extra dimensie, als ik het goed zie, is toegevoegd, in die zin, dat daar wordt gepleit voor een prioriteit van maatregelen vóór de slachtoffers boven die tegen daders. Het slachtoffer is inderdaad vaak meer betrokken bij een delict dan de maatschappij als geheel. Het gaat vaak niet primair om de bescherming van de maatschappij die een abstracte rechtsorde is, zoals de alternatieve begroting zegt, doch om die concrete mensen van vlees en bloed. Wij verheugden ons over de duidelijke toezeggingen van de vorige bewindslieden op dit stuk. Wij waren er verheugd over, in de nieuwe begroting op dit punt een post van 1 mln. aan te treffen. Wij hebben dan ook met verbijstering – het woord is niet overdreven – kennis genomen van de loutere mededeling dat binnen het raam van een nadere door het kabinet verlangde bezuiniging van 1 mln. op de begroting van Justitie de bewindsman juist dit bedrag in zijn geheel gevonden heeft

door de post van 1 mln. voor slachtoffers van misdrijven met één pennestreek te schrappen, althans voorlopig in de ijskast te zetten.

Ik kan niet begrijpen dat juist bij een toename van vermogensstraffen, waardoor tientallen miljoenen in de kas van de algemene middelen zal vloeien en waar, als de commissie-Binsbergen haar zin krijgt, nog vele tientallen bij zullen komen, daarvan niet een klein deel, een klein partikel maar, kan worden besteed voor vergoeding aan diegenen die er domweg het meeste recht op hebben.

De bewindsman kan thans kennelijk de post op de begroting laten staan en er dan lekker niets op uitgeven. Welnu, daartegen hebben wij grote bedenkingen. Daarom willen wij de bewindsman uitnodigen nogmaals in de loop van dit jaar à tête reposée te bezien, of er geen mogelijkheid is binnen het raam van zijn begroting nog zulke verschuivingen aan te brengen, of te bezien, of er nog een zodanige ruimte is, dat het toch betrekkelijk geringe bedrag voor hulp aan slachtoffers reëel beschikbaar komt.

Mocht de Minister er in zijn antwoord onverhoopt blij van geven dat hij in de door mijn fractie gewenste richting niet wil meedenken, dan zal ik genoodzaakt zijn, via een motie een uitspraak van de Kamer te vragen. Vervolgens wil ik nog enkele opmerkingen maken, mijnheer de Voorzitter; ik zal het zo snel mogelijk doen! Wat het jaarverslag van het openbaar ministerie betreft, heeft het mij gefraspeerd, dat de Minister er geen speciale beschouwingen aan heeft gewijd. Hij heeft trouwens gezegd, dat hij dit niet heeft gedaan. Maar deze zaak geeft toch wel duidelijke aanknopingspunten voor een beleid, waarbij meer inhoud en prioriteit moet worden verleend aan het opsporings- en vervolgingsbeleid. Wij zijn ongerust over de stijgende criminaliteit, vooral ook van de geweldsmisdrijven en de gewapende roofovervallen. De politie doet in deze tijd wat zij kan, maar er is sprake van onderbezetting en versnippering van krachten door de structuur van het politie-apparaat. Ik wil graag mijn hulde betuigen aan het voortreffelijke werk, dat men niettemin doet. Van deze plaats wil ik echter ook nog eens nadrukkelijk zeggen, dat een uitbreiding van de politiesterke noodzakelijk is, vooral van het recherche-apparaat, dat naar onze overtuiging centraal moet zijn georganiseerd. Ten aanzien van de vervolging spreekt het jaarverslag duidelijk de noodzaak uit, dat dit vervolgingsbeleid een meer actueel karakter moet hebben. Welnu, dan dient er zeer nadrukkelijk bij het parket een betere bezetting te komen, want ook het parket moet zich kunnen aanpassen aan de zich ontwikkelende omstandigheden in de maatschappij. Het moet kunnen studeren en welke mogelijkheid blijft daarvoor over, wanneer men nu al roofoverval pleegt op de mankracht? Hetzelfde geldt voor de middelgrote rechtbanken. Ik weet wel, dat het volgens het boekje allemaal klopt, maar in feite door afwezigheid, door ziekte en door andere oorzaken, die dagelijks voorkomen, ook door gebrek aan efficiënte middelen, wordt op vele rechters roofoverval gepleegd. Niemand, ook geen rechter in hoogheid gezeten, kan het geheel meer overzien. Ook een rechter, hoe wijs ook, dient tijd te hebben voor studie en vorming om aan de zich ontwikkelende rechtsopvattingen in de rechtspraak gestalte te geven.

Ik wil mijn betoog afsluiten met enkele woorden over een ander vraagstuk. Hierbij denk ik aan de mogelijkheid, die de Minister reeds heeft aangeraakt, van al dan niet gratiëring van langgestaften dan wel voorwaardelijke invrijheidstelling via de wet. Voor deze laatste mogelijkheid opteren wij zeer nadrukkelijk. Wij vinden het jammer, dat de Minister juist dit beleid, dat de vorige Minister wel voerde, heeft omgebogen. Wij vinden gratiebeleid, dat zich kan wijzigen, in strijd met de rechtsgelijkheid en de rechtszekerheid. Dit stellende – dit is mijn slotwoord, mijnheer de Voorzitter – raak ik aan het probleem van de drie van Breda en wel noodgedwongen, ten eerste, omdat de door ons voorgestane wettelijke regeling voor voorlopige invrijheidstelling ook van levenslanggestraften na verloop van zekere tijd kennelijk door de aanwezigheid van de drie van Breda wordt verhinderd, en ten tweede, omdat het